

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistratevs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. X. Æquus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

CAPVT X.

Æquus.

1. **I**ustus Iudex vt semper fit, æquum esse oportet. ad æquitatē pertinet ex æquo & bono, non ex callido versutoque iure rem iudicare. scriptum sequi calumniatoris est: boni Iudicis voluntatem scriptoris, auctoritatemque defendere. Cicero pro Cecinna, *Summum ius summa iniuria*. quomodo dicit Eccles. c. 7. *Noli esse iustus multum, neque plus sapias quam necesse est*. Nimia subtilitas æquitati naturali contraria est. quā præcisæ actionum, institutionum, legatorum antiquæ formulæ l. 14. D. de diuersi. & tempor. præscript. Neque tamen lenitas nimia sub umbra æquitatis introducenda est. quomodo Celsus furtum infantis in adolescentiam vsque retenti putauit multandum duplo, existimationis non infantis, quod remissius, sed adolescentis, quod Reip. salutarius, ad puniendum crimen perseuerantiā auctum. l. 67. §. 2. D. de furt. & Vlp. l. 11. D. de pœn. intemptiuè misericordiam exercere dolo proximum censet. sic & Marcian. *adulteram dimissam, sed receptam quamuis verbis legis Iulie non comprehendatur, tamen dicendum est, inquit, l. 33. §. 1. D. ad l. Iul. de adult. vt teneatur, ne fraus fiat*. voluntas enim legis præ verbis amplectenda est, eiusque ratio, quæ illius anima est. ita vt in quibus ea non spirat, in iis non viuat lex. quomodo Vlp. in castrato temperat legem, quæ patrono infligit pœnam à liberto iusiurandū exigente, quo nuptiis renunciet. l. 6. §. 2. de iure iur.

2. Manifesta tamen ea sit oportet, non quæ aliquid ambigui retineat. quomodo Vlp. in l. 1. §. 3. D. de minorib. constitutam in minoribus curatelam ob iuuenilem imprudentiam, eis non remitti asserit, quamuis bene rem suam gerentibus. & Imperator ei, qui ad ætatem quā testamentum condere licet, peruenit, non ideo à constituto iure recedendum putauit, quod nondum vigoris emerissent vestigia; quia hæ causæ obscuræ sunt, & in singulis disputationem præberent, & litium seminarium. quando *satius est à paucis etiam iustam excusationem non accipi, quam ab omnibus aliquid tentari*. Seneca l. 7. de beneficiis c. 16. Cæterum & Papinianus in l. 102. D. de condit. non tantum interpretando, sed & supplendo subtiliter voluntatem testantis, æquitatem secutus est, excluso substituto, suppletâ conditione, ex naturali aui voto non relictorum liberorum. Vnde liquet

Bono ac æquo nō callido iure iudicans.

Non iura tamen scripta æquitate obtentis subuertens.

quet non omnem etiam subtilitatem ab æquitate excludi. vt exemplis exsequitur Thulden. l. 2. de causis corr. Iud. c. 10. totique æquitati finium equum modum dicit c. 7. & seq. usque 19. alioquin iam artem iurisprudentiæ abstuleris, sed acutas tantum arcet ineptias. etenim si arti repudium mittimus, cum naturaliter homines ad dissentiendum sint proclives, nulla erit regula, quæ equitas definiatur, sed pro omni iure vix dum ab intellectu rustico remoto erit opinio iudicantis. quantus gratificationi & fordibus campus aperietur, quantum iudiciorum chaos! videmus id vbi omnia fidei controuersa soli priuato cuiusque spiritui subiiciuntur, nullo altero iudice admissio; in quot sectas homines sunt dissecti! peius sanè adhuc cum iure ageretur, vbi minor à materia inerit religio, vel scrupus. Non ergo Iudices, non Æquitas ipsa legibus est soluta, quatenus illis assidere dignatur. Quatenus autem assidet supremis Principibus, eorumve conciliis, quibus id specialiter illi committunt, quorum partes sunt, aliquando altiores, publicasque intueri, & causas sequi. neque numquam, neque tamen semper legibus solui permittit, earumque seueritati clementiam subrogat. *qua de re alibi.* Quibus tamen omnibus illud perpetuò commendatum esse oportet, vt pro dictamine sincero conscientie veram equitatem, non palliatam considerent. *ne fortè,* inquit Iustus Iudex Ierem. c. 21. 22. *egrediatur vt ignis indignatio mea, & succendatur, vt non sit qui extinguat, propter malitiam studiorum vestrorum.* ea enim est malitia studiorum, quæ ab alia causa mouetur, quam simulat. ab hac cauere debent, qui casum pro amico formant; qui iram, odium, aliaque animi vitia patiuntur.

CAPVT. XI.

Fortis.

Alterum Dei Iudicis elogium est *Fortis*. est pro suo modo hominis Iudicis. *Noli fieri Iudex, si non valeas virtute irrumperè iniquitates.* Eccles. 7. *ne fortè extimescas faciem potentis, & ponas scandalum in equitate tua.*

Fortitudo quæ vel in bello tuetur à barbaris patriam, vel domi defendit infirmos, vel à latronibus socios, plena justitiæ est. c. fort. 23. q. 3. ita coniungit, comparatque supremus ille politico-Christianus auctor bellicam fortitudinem, & ciuilem; ob quam plerumque inimiciæ subeundæ sunt: sæpè obtrectationes. *Nec*